روزنامه شرق

پنجشنبه ۸ مهر ۱۳۸۹ ■ ۲۱ شوال ۱۴۳۱ ■ ۳۰ سپتامبر ۲۰۱۰ ■ سال پنجم ■ شماره پیاپی ۱۰۷۵

شماره ۱۵۱ دوره جدید ■ ۱۲ صفحه + ۳۲ صفحه آخر هفته شرق ■ ۱۰۰۰ تومان

یادداشتی از سیدحسن بُلخاری

سالروز تولد مولانا؛ من مرادم و ...

این خیال اینجا نهان پیدا اثر/ زین خیال آنجا برویاند صور

افلاکی، در فصل سوم مناقب‌العارفین، روز تولد مولانا را ششم ربیع‌الاول سال ۶۰۴ هجری دانسته و نسب او را به نقل از پدر مولانا، بهاءولد، به شمس‌الائمه سرخسی از اعقاب امیرالمومنین علی(ع) رسانده است. در سال ۶۱۷ و هنگام ۱۳ سالگی مولانا، پدر یا به دلیل اینکه علمای بلخ، حرمتش را پاس نمی‌داشتند یا به دلیل انتشار اخبار حمله مغول، و نیز مهم‌تر از همه به قصد خروج از سلطه خوارزمشاه که ...

صفحه ۲ ویژه نامه

ویژه نامه آخر هفته «شرق» منتشر شد

از دوربینم متنفرم

گفت‌وگو با سعید صادقی عکاس جنگ، گفت‌وگو با سید محمد صدر، گفت‌وگو با عماد افروغ، یادداشتی از محمد ضیمران و فرزان سجودی، صفحه ویژه داستان و شعر، پرونده‌ای درباره پرویز کیمیاوی، با یادداشت‌هایی از: محمد تهامی‌نژاد، سعید عقیقی، روبرت صافاریان، همایون امامی و گفت‌وگو با اولین فیلمبردار فیلم‌های پرویز کیمیاوی، اسماعیل امامی، گفت‌وگوی اختصاصی با انیماتور امریکایی بیل پلیمپتون، با یادداشتی اختصاصی از حسین معصومی همدانی درباره احمدرضا احمدی و ...

در صفحه‌های ویژه‌نامه

تیترها

مسوولان عالی‌رتبه در همایش ائمه جمعه

پاسخ رئیس جمهور به انتقادات علما

صفحه ۲

اعلام وصول استیضاح وزیر آموزش و پرورش

صفحه ۸

سردار احمدی‌مقدم:

ارتباط قتل دکتر سودبخش با کهریزک منتفی است

صفحه ۸

بیانیه معاونت سینمایی

انا لله و انا الیه راجعون

■ خانه سینما پاسخ داد

صفحه آخر

نوسان در بازار ارز و سکه

دولت اعلام مداخله کرد

صفحه ۴

خانواده قربانیان اعلام کردند

بخشش دو اعدامی کهریزک

گروه سیاسی: خانواده قربانیان حوادث کهریزک گذشت خود از قصاص دو مجری محکوم به قصاص نفس این جنایت را با انتشار بیانیه‌ای اعلام کردند و خواستار آن شدند که اراده جدی و اخلال‌ناپذیر نظام برای پیگرد و مجازات آمران این جنایت نیز به‌زودی محقق شود. اولیای دم محسن روح‌الامینی، محمد کامرانی و امیر جوادی‌فر که در پی تخلفات صورت‌گرفته از سوی برخی افراد بعد از حوادث پس از انتخابات سال گذشته در بازداشتگاه کهریزک به شهادت رسیدند، دو افسر نگهبان نیروی انتظامی که در همین ارتباط در دادگاه نظامی عامل قتل و مجرم شناخته شده و به قصاص نفس محکوم شده‌اند را مورد عفو قرار دادند. به گزارش مهر خانواده‌های قربانیان کهریزک در این بیانیه اعلام داشتند «اکنون بیش از یک سال از فاجعه اسفناک و جنایت‌بار بازداشتگاه غیرقانونی کهریزک می‌گذرد و برای ما که فرزندان عزیزتر از جان‌مان بی‌رحمانه و با سنگدلی آمران و عاملان این جنایت، به طرزی مظلومانه و در اوج غربت به فیض شهادت نائل شدند، روزها و شب‌های سخت و توانفرسایی سپری گشت. زمان نه‌تنها مرهمی براین داغ بنیان‌افکن نگذاشته است بلکه سوز جانگداز فقدان فرزندان‌مان بر تن و روان رنجور خانواده‌ها زخمی کهنه و دردی روزافزون وارد می‌کند. خدا را شاهد می‌گیریم که پافشاری ما بر احقاق خون فرزندان‌مان و اجرای عدالت درباره بانیان جنایت نه از سر کینه‌توزی و نه به خاطر انتقام‌جویی است بلکه کورسوی نگاه نیمه جان فرزندان‌مان در لحظات وداع برای پایمال نشدن خون آنان و نجات دیگر فرزندان ملت که فرصتی برای احیای حقوق خود نمی‌یابند دین بزرگی بر عهده ما گذاشته است که مکلف به ادای آن هستیم. در طول یک سال گذشته که با تمام توان و بهره‌گیری از کلیه مسیرهای مشروع و قانونی در پی احقاق حق و خونخواهی فرزندان‌مان بودیم با دو نوع برخورد در دستگاه‌های مسوول مواجه شدیم. بخش قابل توجهی از مسوولان که با همدردی، دلسوزی، صداقت و امانت‌داری ما را در این مسیر دشوار همراهی و حمایت کردند و با صبر و تحمل فشارها و مشکلات، در پی اجرای عدالت و به سرانجام رسانیدن پرونده بودند، و گروهی اندک از صاحبان قدرت، مسوولیت و رسانه که در پی سرپوش نهادن بر این جنایت هولناک و رهاندن آمران و عاملان اصلی آن از چنگال عدالت بودند و شاید این تاخیر، نتیجه تلاش‌های اینان باشد اما یاری خدا و همراهی گروه نخست از مسوولان، دشواری مسیر و تحمل نیش‌ها و دشنام‌های پنهان و پیدای گروه دوم که نمکی بر زخم عمیق و آتشی بر داغ جانگداز ما بود، را ممکن می‌ساخت. مانع‌تراشی در راه عدالت، حمایت‌های پنهان و پیدا از آمران و عاملان اصلی جنایت و نشان صدارت و افتخار زدن بر سینه آنان توسط کسانی که از سفره شعار عدالت بهره‌مندند هیچ‌گاه از نگاه تیزبین افکار عمومی پوشیده نماند. اما با لطف الهی و همت مسوولان مربوطه، موانع و دیوارهای مرئی و نامرئی مصونیت که گرداگرد آمران و عاملان اصلی جنایت کشیده شده بود یکی پس از دیگری برچیده شد. اکنون که دادگاه نظامی حکم مجریان این جنایت را صادر کرده و دو تن از آنان را محکوم به اعدام نموده است و مصونیت آمران قضایی این جنایت نیز لغو گردیده است...

ادامه در صفحه ۳

متکی پیش از بازگشت به تهران:

۱+۵ پیشنهاد مذاکره در نیویورک را رد کرد

گروه سیاسی: متکی پس از آنکه چند روزی است محمود احمدی‌نژاد رئیس‌جمهوری ایران به تهران بازگشته است، خبر از ماجرای قابل توجهی داد. رئیس‌جمهوری ایران طی حضور خود در نیویورک به اعضای گروه ۱+۵ پیشنهاد جلسه مشترک در سطح وزرای امور خارجه را ارائه کرده ولی این گروه نپذیرفته است. این در حالی است که اعضای این گروه مدعی هستند این ایران است که از مذاکره طفره می‌رود. منوچهر متکی در این رابطه گفت: «هیات ایران به ریاست رئیس‌جمهوری وارد نیویورک شد و در همان دو روز اول حضورش در نیویورک، آقای احمدی‌نژاد مطرح کردند که ما آمادگی داریم در همین جا با آن شش کشور در سطح وزیران دیدار داشته باشیم و شما این را به اعضای گروه ۱+۵ برسانید.» متکی در ادامه عنوان کرد: «من دو ساعت بعد با وزیر خارجه چین دیدار داشتم و او نیز در همان دیدار درخواست مذاکره را تکرار کرد و من به او گفتم بسیار خب رئیس‌جمهوری ما اینجاست و ما آماده‌ایم در همین نیویورک مذاکرات را در سطح وزیران خارجه راه‌اندازی کنیم. اینها یکدفعه حیران ماندند. فردای آن روز رفتند نشست وزیران را برگزار کردند و در آن جلسه دچار اختلاف شدند. برخی‌ها در آن جلسه مطرح کردند که خب ما بخواهیم خانم اشتون برود این مذاکرات را انجام دهد، اما برخی از وزیران خارجه در آن جلسه گفتند این بحث نیازمند یک تصمیم‌گیری سیاسی است و مقام‌های بالای سیاسی باید گفت‌وگو کنند و الان که ایران برای گفت‌وگو در سطح وزیران اعلام آمادگی کرده، خوب است که این نظر ایران را عملیاتی کنیم.» وزیر خارجه افزود: «البته این گروه موفق نشدند این حرف را به کرسی بنشانند. حتی یکی از وزیران در آن جلسه می‌گوید ما در سپردن این کار به دست مدیران کل نتیجه‌ای نمی‌توانیم بگیریم و چیزی عایدمان نمی‌شود. به هر حال آنان این فرصت طلایی را هم از دست دادند.» هنوز هیچ کدام از مقامات کشورهای عضو گروه ۱+۵ در مورد علت رد پیشنهاد مذاکره ایران و این گروه که آنها مدعی هستند به دنبال آن هستند، اظهارنظر نکرده‌اند اما روزنامه «ایشیاتایمز» در این مورد نوشت: «در اشاره به معضل ژئوپولتیک بین ایران و امریکا، همواره این دولت ایران بوده که به خاطر سیاست خارجی تهاجمی خود یا عدم وجود اراده برای گفت‌وگو با امریکا متهم شده است اما شاید تعداد کمی از این واقعیت خبر داشته باشند که در دهه‌های گذشته ایران بارها و بارها پیشنهاد مذاکره را به امریکا ارائه داده و پاسخ مثبتی از سوی امریکا دریافت نکرده است. این روزنامه در ادامه با اشاره به پیشنهاد اخیر ایران برای مذاکره و نقش تعیین‌کننده امریکا در رد این پیشنهاد مذاکره نوشته است: «یک بار دیگر امریکا چرخش احمدی‌نژاد را نادیده گرفت. اما سوال این است چرا؟ به چه علت دولت‌های امریکا از وارد شدن به پروسه‌ای که مشکل را حل می‌کند سر باز می‌زنند؟ مساله‌ای که به وضوح در راستای منافع جامعه بین‌الملل و امریکاست.» نویسنده این گزارش پرسش خود را این‌گونه پاسخ داده است: «پاسخ اختصاری به سوال این است که سیاست خارجی امریکا به‌خصوص در خاورمیانه در راستای منافع ملی امریکا تعیین نمی‌شود بلکه در راستای منافع حلقه‌های قدرت به‌خصوصی تعیین می‌شود؛ سیاست‌هایی که به نظر می‌رسد جنگ و میلیتاریزه کردن را بر صلح و تفاهم در خاورمیانه ترجیح می‌دهد؛ منافعی که مرتبط با صنایع نظامی و قدرت‌های اقتصادی است.» این روزنامه در ادامه با اشاره به گذشت دوران جنگ سرد به نیاز امریکا به وجود یک دشمن خارجی اشاره کرد. اما در کنار اینکه بسیاری معتقدند امریکا علاقه‌مند است شرایط خاورمیانه و مساله ایران همچنان به شکل حال حاضر ادامه پیدا کند، برخی از کارشناسان ایرانی نیز معتقدند این پیشنهاد شاید در شرایط بهتری اگر مطرح می‌شد، غرب توانایی نادیده گرفتن آن را نداشت. هرمیداس‌باوند در این زمینه به «شرق» گفت: «امریکا تاکید کرده است که حتی بحث تبادل سوخت باید از دست گروه وین خارج و وارد گروه ۱+۵ شود. اما ارائه پیشنهاد مذاکره در نیویورک همزمان با نشست عمومی سازمان ملل یک ایراد شکلی دارد. مذاکراتی که پیرامون این نشست صورت می‌گیرد بیشتر حالت رایزنی دارد و عملاً نمی‌توانست حتی در آن مدت کوتاه تاثیر خاصی بر روند مذاکرات داشته باشد. پیشنهاد آقای رئیس‌جمهور مشکل تکنیکی داشته است و به همین خاطر آنها این موضوع را جدی نگرفته‌اند. البته اگر این مذاکرات شکل می‌گرفت می‌توانست فضای مساعدی برای مذاکرات بعدی صورت دهد.» دکتر علی بیگدلی متخصص مسائل امریکا نیز در این زمینه معتقد است: آقای متکی درست گفته‌اند اما من گمان می‌کنم پس از سفر آقای احمدی‌نژاد به امریکا و مسائلی که ایشان پیرامون ۱۱ سپتامبر مطرح کرد و دیگر مذاکرات و سخنرانی‌ها، باعث شد فضا برای گفت‌وگو مساعد نشود. اوباما هم در مصاحبه اخیر خود به همین موضوع اشاره کرد اما نکته مهم این است که مذاکرات به هر صورت ادامه پیدا خواهد کرد و متوقف نخواهد شد. بنا بر این گزارش پی‌جی کراولی سخنگوی وزارت امور خارجه ایالات متحده امریکا پیش از آنکه این سخنان متکی به آن سوی آب‌ها برسد، در پاسخ به سوال خبرنگاران در مورد مذاکرات ایران و گروه ۱+۵ و دیدار متکی با وزیر امور خارجه انگلیس، بدون اینکه اشاره‌ای به پیشنهاد مذاکره ایران از سوی وزیر امور خارجه چین کند، مدعی شد: «ما از جریانات جلسه وزیر امور خارجه انگلیس و ایران و دیگر جلسات فهمیدیم که ایرانی‌ها می‌خواهند نشستی صورت گیرد. اما از وقتی ما از واشنگتن راه افتادیم و وارد نیویورک شدیم و سپس که از نیویورک راهی واشنگتن شدیم، ایرانی‌ها تاکنون تلفن را برنداشته‌اند تا با ما صحبت کنند یا به کاترین اشتون زنگ بزنند و تاریخ مذاکره با وی را مشخص کنند. ما تنها چیزهایی به صورت خصوصی از سوی ایرانی‌ها شنیده‌ایم اما آنها واقعاً این مساله را پیگیری نکرده‌اند.» این تحولات در حالی صورت می‌گیرد که همواره این طرف‌های غربی بوده‌اند که مدعی بودند ایران از مذاکرات هسته‌ای سر باز می‌زند و در تمامی بیانیه‌ها و اظهارنظرهای جمعی و انفرادی خود از ایران درخواست می‌کنند تا تن به مذاکرات بدهد. در آخرین نمونه آن، وزرای امور خارجه گروه ۱+۵ در بیانیه‌ای مشترک از ایران خواستند به میز مذاکرات پیرامون موضوع هسته‌ای خود برگردد. اعضای این گروه در بیانیه‌ای که در انتهای نشست مشترک خود منتشر کردند، از ایران خواستند درباره جزییات فنی طرح تبادل سوخت به مذاکره بنشینند. از سوی دیگر نیز ایران همواره اعلام کرده حاضر است با گروه وین و همین طور گروه ۱+۵ مذاکره کند. محمود احمدی‌نژاد رئیس‌جمهور ایران که پیش از این از اضافه شدن دو کشور جدید به عنوان پیش‌شرط برای ادامه مذاکرات با ۱+۵ نام برده بود، عنوان کرد ایران حاضر است بدون پیش‌شرط با غرب مذاکره کند و مذاکره با گروه وین نیز به نظر می‌رسد منتظر اعلام زمان و مکان از سوی اعضای آن یعنی فرانسه، امریکا و روسیه است. اما اینکه چرا غرب و امریکا حاضر نیستند در حال حاضر با ایران مذاکره کنند و مساله‌ای که به‌زعم آنها مشکلی در عرصه جهانی است حل شود، خود نکته قابل توجهی است. در این روند می‌توان مثال‌های زیادی ارائه داد. کشورهای طرف مذاکرات هسته‌ای ایران با وجود آنکه بیانیه تهران از سوی کارشناسان مختلف شروعی بسیار خوب برای حل کامل موضوع هسته‌ای ایران عنوان شد به شدت با آن مخالفت کردند. در همان زمان نیز بسیاری از کارشناسان مسائل بین‌الملل همچون فلینت لورت از اعضای سابق شورای روابط خارجی امریکا گفت غرب و امریکا انگیزه‌ای برای حل مشکل با ایران ندارند و دوست دارند وضع موجود ادامه پیدا کند. مثال دیگری که می‌توان در این زمینه زد پاسخ ایران به اعضای گروه وین است که این پاسخ با استقبال آمانو دبیرکل آژانس مواجه شد. اما تلاش‌های وی برای راضی کردن اعضای این گروه برای ادامه مذاکرات تاکنون بی‌نتیجه مانده است. کنار هم قرار دادن این قطعات از پازل، این نظریه را تقویت می‌کند که بازیگران صحنه موضوع هسته‌ای ایران به هر دلیل ترجیح می‌دهند این موضوع را به عنوان یک معضل همچنان جلوه دهند به جای آنکه آن را حل کنند.

اظهارنظر رئیس قوه قضائیه درباره وقف دانشگاه آزاد

وقف باطل است

عکس: امیر جدیدی، شرق

گروه سیاسی: آیت‌الله صادق لاریجانی به آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی اعتراض کرد. روز گذشته و در ساعات پایانی بیست و یکمین گردهمایی ائمه جمعه، رئیس قوه قضائیه ضمن ابراز گلایه و احترام به آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی نظر اخیر وی درباره وقف دانشگاه آزاد را رد و اعلام کرد: «وقف منبطل بوده.» اگرچه مدعویین همایش و اصحاب رسانه که از صبح دیروز پای صحبت‌های علی لاریجانی و محمود احمدی‌نژاد نشسته و شبه‌مناظره‌ای را میان روسای قوای مجریه و مقننه ناظر بودند، گمان می‌کردند بزرگ‌ترین حاشیه خبری این مراسم انتقادهای مطرح‌شده سخنرانان علیه یکدیگر باشد اما واکنش آیت‌الله صادق لاریجانی به سخنان اخیر رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام تمام موضوعات مطروحه زیر سقف مراسم را تحت‌الشعاع قرار داد. رئیس قوه قضائیه دیروز در حاشیه این مراسم هنگامی که با سوالی در این باره روبه‌رو شد و در پاسخ به این پرسش که آیا شما می‌توانید در مساله وقف دانشگاه آزاد ورود یابید یا خیر، گفت: من به عنوان رئیس قوه قضائیه ممکن است مسوولیت یابم ورود کنم. آن زمانی که قاضی دستور توقف اجرای مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی مربوط به دانشگاه آزاد را داد، نظر من این نبود، البته من شخصی نبودم که به قاضی اعمال نفوذ کنم زیرا قضات و دستگاه قضایی در صدور رای مستقل هستند؛ البته باید به شیوه عادلانه عمل کنند. اگر برخلاف این عمل می‌کردند من اعمال ماده ۱۸ می‌کردم. به گزارش ایسنا وی با بیان اینکه «مقام معظم رهبری به بنده موکول کرد که نسبت به وقف دانشگاه آزاد بررسی فقهی و حقوقی کنم، بررسی کردم، نوشتم و ارسال کردم»، خاطرنشان کرد: اما می‌خواهم از ریاست مجمع تشخیص مصلحت نظام با همه احترامی که برای او دارم و همه هم می‌دانند، گلایه کنم. اشتباه بزرگی کردند که گفتند وقف دانشگاه آزاد را کسی نمی‌تواند برهم بزند... این حرف، عوامانه است. مگر می‌خواهیم وقف را ابطال کنیم؟ وقف خود منبطل بوده، اینکه این سخن را در یک مجمع عمومی به این صورت بیان کنند که وقف دانشگاه آزاد ابطال کردنی نیست... واقعاً پذیرفتنی نیست و شایسته وی نبود. متاسفیم که این‌گونه قضاوت می‌شود. وی سپس با بیان اینکه حرف‌های ما فنی و دقیق است و ان‌شاءالله اگر لازم باشد مجموع مدارک را ارائه خواهیم کرد، موضع‌گیری‌اش را موکد کرد؛ موضعی که در پی اظهارات آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی در مازندران اتخاذ شد. پنجشنبه هفته گذشته هاشمی‌رفسنجانی طی سفر به شمال کشور و حضور در مراسم افتتاح یکی از شعبه‌های دانشگاه آزاد ضمن ابراز امیدواری از اینکه مخالفان وقف دانشگاه نتوانند وقف را برهم بزنند، گفت: «بر اساس فتوای رهبر و چهار مجتهد که در هیات موسس حضور داریم تصمیم به وقف این دانشگاه گرفته‌ایم، صیغه آن نیز خوانده شد و قبض و اقباض نیز انجام شد که فکر نمی‌کنیم کسی بتواند آن را بر هم بزند.» وی با بیان اینکه «اگر کسی توانست این کار را انجام دهد، از خداوند قوی‌تر است و از او پس می‌گیرد» به فتواهای مختلف شیعه درباره مساله وقف اشاره کرد و گفت: «امیدوارم کسی این جرات را به خود ندهد که این مجموعه را که سال‌هاست آموزش و تحقیقات کشور را تامین می‌کند و حتی می‌تواند کشور را اداره کند پس بگیرد». اظهاراتی که دلخوری و گلایه رئیس قوه قضائیه را در پی داشت و باعث شد آیت‌الله صادق لاریجانی با اظهارنظر در این خصوص ابعاد پرونده وقف دانشگاه آزاد را وارد فاز دیگری کند. پرونده‌ای که در واپسین مراحل به مسوولان ارشد نظام رسید. آخرین هفته تیرماه سال جاری بود که دفتر مقام معظم رهبری اعلام کرد ایشان بررسی وقف دانشگاه آزاد را به هیاتی ویژه سپرده‌اند. بنا به اطلاعیه‌ای که دبیرخانه هیات موسس دانشگاه آزاد ایران صادر کرد مقام معظم رهبری در دو «حکم» جداگانه به آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی به‌عنوان رئیس هیات امنای دانشگاه آزاد و محمود احمدی‌نژاد در راس شورای عالی انقلاب فرهنگی دستور داده‌اند که هم وقف دانشگاه آزاد و هم تصویب اساسنامه جدید متوقف شود. این احکام در پی مناقشه هیات امنای دانشگاه آزاد و شورای عالی انقلاب فرهنگی صادر شد. هیات امنای دانشگاه آزاد به ریاست هاشمی شهریورماه سال ۸۸ اعلام کرد کلیه اموال منقول و غیرمنقول این دانشگاه را وقف کرده است. اما اندکی بعد شورای عالی انقلاب فرهنگی به ریاست محمود احمدی‌نژاد اساسنامه جدیدی برای دانشگاه آزاد تدوین کرد و تعدادی از اعضای هیات موسس از جمله میرحسین موسوی را از این شورا کنار گذاشت. اما هیات موسس دانشگاه آزاد مصوبه شورای انقلاب فرهنگی را دارای مشکلات شرعی و قانونی خواند و با شکایت به قوه‌قضائیه خواهان رسیدگی قضایی و لغو این مصوبه از مراجع قانونی شد. در پی این اعتراض دادگاه مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی را لغو کرد و یک روز بعد از آن مجلس هشتم کلیات طرحی را تصویب کرد که براساس آن مصوبه این شورا در مورد تغییر اساسنامه دانشگاه آزاد کان لم یکن تلقی می‌شد؛

ادامه در صفحه ۲

سرمقاله

حذف روز ملی گفت‌وگوی تمدن‌ها

صادق زیباکلام

حذف روز «گفت‌وگوی تمدن‌ها» از تقویم از جانب شورای فرهنگی روزها و مناسبت‌ها، هم به نوعی مضحک بود، هم تراژیک و تاسف‌آور. مضحک بود چون مدت‌ها می‌شد که اساساً گفت‌وگوی تمدن‌ها بیش از نامی و یادی از یک تاریخ چیز دیگری نبود. ظرف پنج سال گذشته که اصولگرایان بر سر سبیل قدرت بوده‌اند، کدام گام را برای گفت‌وگوی تمدن‌ها برداشتند و کدام فعل را محض یادآوری و تجلیل از آن به عمل آوردند؟ فی‌الواقع برخورد اصولگرایان با موضوع گفت‌وگوی تمدن‌ها به گونه‌ای بوده که ایشان فکر نمی‌کند این ایده محصول ذهن و فکر رئیس‌جمهور قبلی ایران بوده و به پیشنهاد جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل مطرح شده و مورد تصویب قرار گرفته و سال ۲۰۰۰ به عنوان سال گفت‌وگوی تمدن‌ها ثبت شده است. آنقدر اصولگرایان نسبت به ایده گفت‌وگوی تمدن‌ها سرد، بی‌تفاوت و منفی برخورد کردند که ایشان تصور می‌کند این ایده در کشور دیگری و توسط قوم و گروه دیگری ابداع شده است، نه توسط مسوولان قبلی ایران. به راستی اگر به جای اصلاح‌طلبان فکر گفت‌وگوی تمدن‌ها از جانب خود اصولگرایان مطرح شده بود هم این گونه رفتار می‌شد؟ بعید به نظر می‌رسد و خیلی هم بعید به نظر می‌رسد که اگر خود اصولگرایان فکر گفت‌وگوی تمدن‌ها را مطرح کرده بودند و صاحب این ایده در دنیا و در ایران معرفی شده بودند، به این آسانی آن را کنار می‌گذاشتند. متاسفانه جریانات سیاسی در ایران آنچنان غرق خط و خط‌کشی‌های سیاسی و خطی خودشان هستند که حتی یک مساله و موردی مثل گفت‌وگوی تمدن‌ها را که نه هزینه‌ای دارد، نه خرج و باری دارد، نه علیه شرع است و نه در تقابل با عرف، نه کسی مدعی شد که علیه شریعت است و نافی مکتب، معذلک آن را کنار گذاشتند. بودن عنوان گفت‌وگوی تمدن‌ها در یک روز در تقویم‌های ایران چه بار و چه هزینه سنگینی بر دوش اصولگرایان گذاشته بود که به جز حذف آن چاره دیگری نداشتند؟ آیا این غایت تنگ‌نظری و جناحی و سیاسی و خطی دیدن هر پدیده‌ای نیست؟ آیا فکر و ایده گفت‌وگوی تمدن‌ها دست کم به اندازه منشور کوروش هم ارزش نداشت؟ چطور می‌شود که از کوروش و منشورش می‌توان بهره‌برداری سیاسی کرد اما از ایده گفت‌وگوی تمدن‌ها نه؟ بماند که این ایده در دوران خود اصلاح‌طلبان هم جدی نبود. در آن دوران هشت‌ساله بیشتر اصلاح‌طلبان به‌رغم برخورداری از امکانات نسبتاً قابل توجهی که داشتند نتوانستند فکر گفت‌وگوی تمدن‌ها را خیلی به جلو ببرند. ایده گفت‌وگوی تمدن‌ها پادزهری بود در برابر حجم انبوهی از ادبیات و تبلیغات که علیه ایران اسلامی است. در برابر دیگرانی که علی‌الدوام ما را متهم به طرفداری از تروریسم می‌کند. ما را متهم به طرفداری و جانبداری از بنیادگرایی و رادیکالیسم می‌کند؛ ما را متهم به طرفداری از خشونت می‌کند، ما را متهم به در پی ساخت سلاح هسته‌ای بودن می‌کند، ایده گفت‌وگوی تمدن‌ها ولو اینکه در اسم و عنوان هم بود، باز یک بابی بود در برابر آن همه تبلیغات و آن همه ساز مخالف. اما اصولگرایان این را هم برنتابیدند. اینکه چه کسی در پی این نظر بوده و آن را مطرح کرده، کمتر در خاطر کسی مانده است. چه تعداد از افراد دنیا که امروزه ایده گفت‌وگوی تمدن‌ها را می‌شنوند، می‌دانند که این فکر از آن رئیس‌جمهور پیشین ایران بوده؟ دنیا به جای خود، چه تعداد از مردم ایران بالاخص نسل جوان که ۱۲ سال پیش خردسال بودند، می‌دانند و آگاهند که ایده گفت‌وگوی تمدن‌ها از آن کیست؟ ایده گفت‌وگوی تمدن‌ها می‌توانست تعلق به ایران اسلامی، به تمدن اسلامی داشته باشد. ایده گفت‌وگوی تمدن‌ها موضوعی ملی بود؛ موضوعی که تعلق به ایران و ایران اسلامی داشت. طراح این ایده چند سال دیگر زنده است؟ اصلاح‌طلبان چند صباح دیگر بیشتر نیستند، اما این ایده می‌توانست برای خیلی سال‌های دیگر به عنوان نقطه مثبتی در پرونده ایران اسلامی بماند. از عملکرد اصولگرایان تاسف‌آورتر، واکنش اصلاح‌طلبان بود. آنان هیچ فغانی، هیچ اعتراضی برنیاوردند که چرا این روز حذف شد. تو گویی حالا که خود در اداره و مدیریت آن نبودند خیلی هم دیگر برایشان مهم نبود که این روز، این فکر، این ایده، دیگر باشد یا نباشد. درست است که کار زیادی نمی‌توانستند انجام دهند و همه قدرت و همه امکانات در دست اصولگرایان است ولی لااقل اعتراض می‌توانستند بکنند که آن را هم از خیرش گذشتند. حذف گفت‌وگوی تمدن‌ها در عین حال حکایت از میزان توسعه‌یافتگی سیاسی و اجتماعی جامعه ما هم می‌کند. یک جورهایی نشان می‌دهد که برای ما مصالح و منافع ملی چقدر اهمیت دارد و مصالح و منافع خطی و جناحی چقدر مهم هستند.

حرف اول

طلاق و بحران نهاد خانواده

سعید مدنی

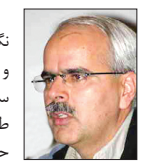

طی سال‌های اخیر مداوماً اخبار نگران‌کننده‌ای از روند وضعیت طلاق و ازدواج گزارش می‌شود. به علاوه آمار سال جاری نشان می‌دهد شیب افزایش طلاق با سرعت بیشتری به سمت بالا حرکت کرده است. در حالی که در سال ۱۳۸۵ تعداد موارد ثبت‌شده طلاق ۹۴۰۳۹ مورد بود این آمار در سال ۱۳۸۸ به ۱۲۵۷۴۷ مورد رسیده است. بر این اساس در چند سال گذشته سالیانه تقریباً ۸/۵ درصد به آمار طلاق افزوده شده است. سرعت رشد و شیوع طلاق در تهران به مراتب بیشتر از سایر استان‌هاست. اما نکته حائز اهمیت این است که موج طلاق به استان‌هایی مثل یزد که به دلایلی همواره نرخ طلاق پایین‌تری نسبت به دیگر استان‌ها داشته است نیز رسیده است. در واقع در سال گذشته مردم این استان یکی از بالاترین نرخ‌های رشد طلاق را داشته‌اند. بنابراین در مورد روند نامطلوب آمار رشد طلاق و در کنار آن کاهش موارد ازدواج جای هیچ‌گونه تردید و انکاری نیست. پایداری خانواده یکی از شاخص‌های ارزیابی سیاست‌های جاری است. با بررسی روند این شاخص‌ها می‌توان نتایج سیاست‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را ارزیابی کرد. بنابراین بدون شک وضعیت موجود طلاق نشان‌دهنده آثار برنامه‌ها و سیاست‌هایی هم در سطح کلان و هم در سطح خانواده است. مطالعات به سه عامل مهم وقوع طلاق در ایران اشاره کرده‌اند. ۱- عوامل اقتصادی: در این زمینه فقر و نابرابری نقش مهمی ایفا می‌کنند. زوجین جوان که اغلب با درخواست طلاق توافقی به دادگاه‌ها مراجعه می‌کنند، از اینکه قادر به کسب درآمد کافی برای اداره زندگی خود نیستند، شکایت دارند. میزان بالای بیکاری و اشتغال ناقص از عوامل مهم پایین بودن درآمد زوج‌هایی است که برای جدایی اقدام می‌کنند. ۲- عوامل اجتماعی: رشد روزافزون مشکلات اجتماعی به خصوص اعتیاد از عوامل بسیار موثر در بروز طلاق در ایران است. اگر درباره روند شیوع اعتیاد در ایران و تعداد جمعیت معتادان ابهامات و اختلافاتی وجود دارد، در مورد رشد روزافزون پیامدهای گسترش اعتیاد هیچ شبهه‌ای وجود ندارد. علاوه بر اعتیاد باید به بیکاری از زاویه اجتماعی آن نیز توجه کرد. آثار مثبت اشتغال تنها به کسب درآمد محدود نیست بلکه دستیابی به شغل، پیامدهای اجتماعی و فردی بسیار مثبتی دارد و به افزایش عزت نفس، اعتماد به نفس، احساس کارآمدی و بسیاری دیگر از ویژگی‌های مثبت شخصیتی منجر می‌شود که می‌تواند بخش قابل توجهی از منازعات درون خانواده را کاهش دهد یا حل کند. ۳- عدم تفاهم و شکاف ارزشی: سیاست‌های نادرست اجتماعی و فرهنگی، افزایش دورویی و شکاف بسیار عمیق بین رفتارها در حوزه عمومی و خصوصی موجب شده‌اند زوج‌های جوان با شناخت واقعی کمتری به سوی ازدواج با یکدیگر روانه شوند که نتیجه آن پس از ازدواج آشکار شدن تعارضات ارزشی، اختلاف سلایق و نگرش‌ها و رویکردهای متفاوت به مسائل جاری و روابط فردی و اجتماعی است. به علاوه در حالی که در گذشته زوج‌های جوان تحت حمایت پدر و مادر از تجارب آنها بهره‌مند می‌شدند، امروزه به دلیل تغییرات اجتماعی و افزایش شکاف نسلی امکان این تبادل تجارب و نظارت وجود ندارد. بنابراین در همان ماه‌های اول ازدواج مشکلات در این زمینه آغاز می‌شود. مطابق اصل دهم قانون اساسی خانواده واحد بنیادی جامعه است و همه قوانین و مقررات و برنامه‌ریزی‌ها باید در جهت آسان کردن تشکیل خانواده، پاسداری از قداست آن و استواری روابط خانوادگی باشد.

ادامه در صفحه ۲

سرکار خانم سارا شعاعی
سرکار خانم طاهره شعاعی
درگذشت پدربزرگ‌تان را تسلیت می‌گوییم و برای خانواده شما و سایر بازماندگان صبر و شکیبایی طلب می‌کنیم.
همکاران شما در روزنامه شرق

الو شرق!
منتظر دریافت پیام های شما هستیم
۸۸۶۵۴۳۹۰

سرکار خانم شقایق فاضل
با نهایت تاسف و تاثر درگذشت پدربزرگ گرامی‌تان را تسلیت عرض می‌نماییم. ما را در غم خود شریک بدانید.
همکاران شما در روزنامه شرق

جناب آقای سامان سلیمیان
درگذشت مادربزرگ گرامی‌تان را تسلیت عرض نموده و برای آن مرحومه علو درجات و برای بازماندگان صبر و شکیبایی مسالت داریم.
همکاران شما در روزنامه شرق